

PTC

Галерија РТС
Београд, Таковска 10

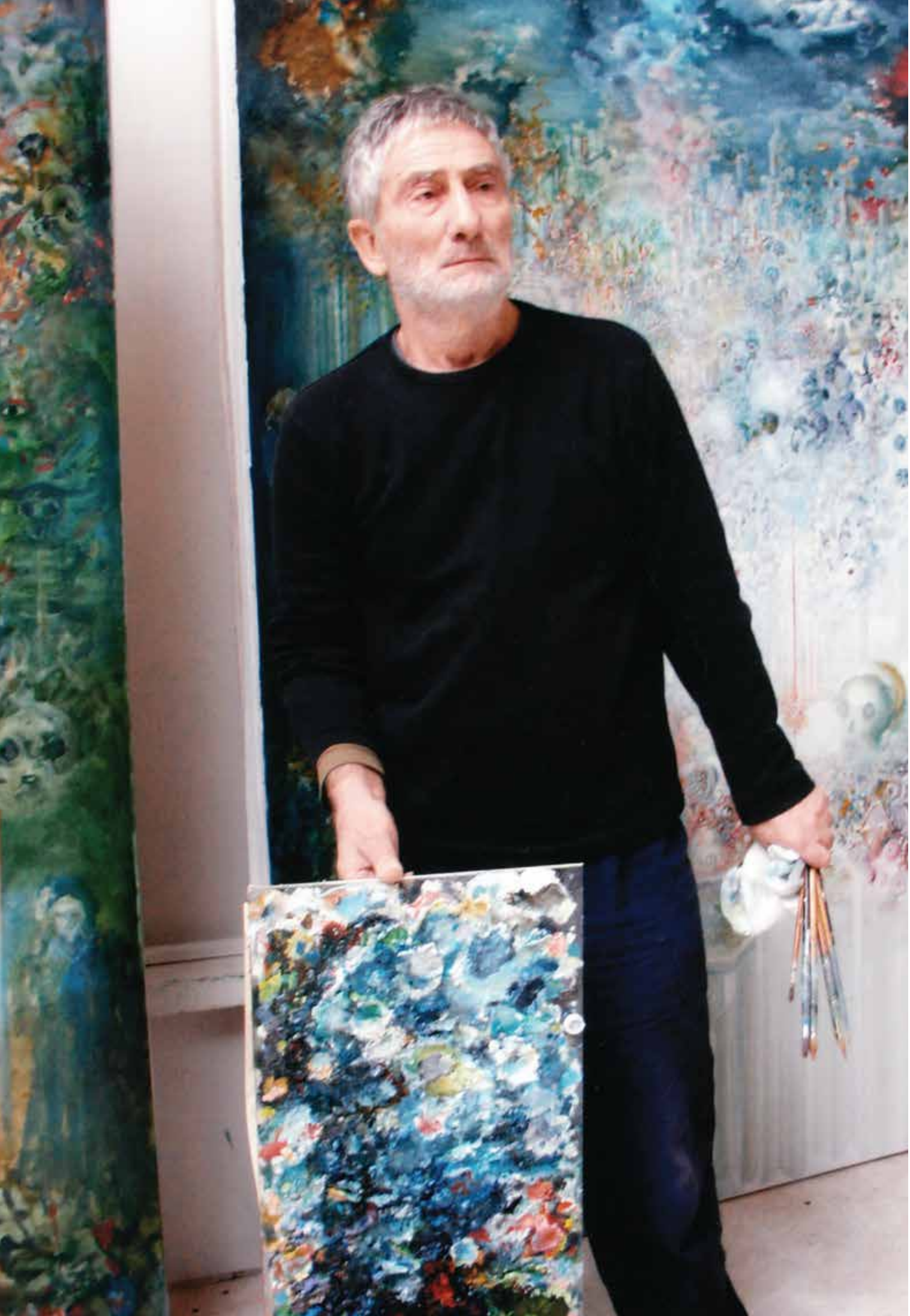
14. октобар
29. новембар 2015.

ЉУБА

Поповић

Избор из оџуса

ЉУБА

Поповић

Избор из ојуса

РТС

Галерија РТС
Београд, Таковска 10

14. октобар
29. новембар 2015.

Издавач

Јавна медијска установа
Радио-телевизија Србије

Ова изложба у Галерији РТС посвећена је Милану Комненићу.
Љуба Поповић

За издавача

Драган Бујошевић, генерални директор РТС

Аутор текста

Милан Комненић (1940-2015)
Шекспир преузет из књиге ЉУБА, 2014.

Аутор изложбе

мр Живојин Иванишевић

Аутор поставке

Петар Ђиновић

Руководилац службе

**Баштина и културна
продукција РТС**
Александра Јелисавац

Лектор

Боја Јовчић-Талијан

Фотографије

Владимир Поповић
Душан Јовановић

Ликовно-графичко решење и припрема

Зоран Ђорђевић

Штампа

Штампарииа РТС

Тираж

1000

Београд, 2015.**Председник Савета РТС за ликовно стваралаштво**

Никола Мирков

Извршни продуцент

Славица Стефановић

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

ПОХВАЛА МАЈСТОРУ

У фигуративном сликарству друге половине XX века Љуба је постао својеврсна лозинка. Његово име, надраставши себе, прерасло је такорећи у мислену именицу.

Одгонетку шифре зване *Љуба*, по природи ствари субјективну, никада коначну ни потпуну, пружају многи написи који су током пола века, неретко луцидни и зналачки, пратили визионарску пустоловину овог ствараоца. А он је, осим сликама, своје савременике пленио радозналошћу духа, ретким познавањем књижевности, филма, филозофије, стрипа, еротизма, езотерије и окултних учења. Према народном веровању, трава расковник је у стању да отвори врата тајни. Ипак, чак и да се одгонетне, да се дакле брава на њеним вратима „раскује“, тајна Љубиног сликарства се, једном откривена, расплођава и наставља у нове тајне.

У годинама када су друга стремљења давала печат ликовним уметностима, Љуба се одлучио за особен вид фигурације. Пришао је надомак надреализму, али никада није следио његову поетику; умео је да цени искуства апстрактне уметности, али је остао по страни од ње; уронио је у мистику и имагинарно, али са опрезом и разбо-

ритошћу; истрајно је истраживао дух традиције, особито постигнућа ренесансних, а декад и византијских мајстора; дисциплиновао је машту; заснивајући слику на „унутрашњој геометрији“, у прожимању имагинације и разума, успевао је да одржава сагласје и меру, што је његовом делу дало класично обележје.

Три су чиниоца пресудно усмеравала Љубин духовни развој: рефлексивна, имагинација и посвећеност.

Љуба је, малтене по инстинкту, изразито рефлексивна личност, што може звучати парадоксално с обзиром на удео сновног, фантастичног и чак халуцинантног у његовом делу. Час изразито трезвена, а час смело интуитивна, односно медитативна, његова мисао по својој структури успева да постигне ренесансну обухватност и разноликост. Сходно томе, он је као сликар успоставио и до данас одржао присну везу са ренесансним сликарством. Био је то избор по сродности који ће уосталом, низом слика, посведочити одавањем „похвале“ претечама. А то значи да је он неуморно *размишљао* о развојном луку уметности којој је посветио целог себе. Дакле, мисао је претходила ликовном облико-

вању. Љуба се *мишљу* определио за фигурацију. Његово сликарство је својеврсно памћење ликовности.

Имагинација га је упућивала ка надреализму, коме је, као што је речено, у једном тренутку био близак. Убрзо га је, међутим, усмерила ка имагинарном и митској фантастици. Запутио се у духовно ходочашће: митовима древним али наредо и митовима технолошког доба, митовима науке, античким архетиповима, езотеријским учењима, али у исти мах и научним открићима, атома и молекула, као и космичким истраживањима простора. У том погледу, очевидно, Љуба је сликар културе која је пошла од архајских представа и стигла до изражајних облика модерног времена. У границама културе, као судбине, он је ликовним језиком сублимисао имагинарно и колективно несвесно.

Трећи чинилац Љубиног усмерења свакако је посвећеност. Она безмало има обележје мистика. „Ја постојим једино кроз слике“, без устезања је признао сам сликар. С правом је наглашено да је Љуба „аскета сликарства“, јер је чин сликања увек доживљавао као позвање, односно мисију.

У најмању руку, може се говорити о некој врсти мистицизма, јер Љуба има сопствено, екстатично, интуитивно схватање космоса, простора и материје. Сањајући свој метафизички сан о целини, слике је компоновао поступно, као да читавог живота слика једну јединствену слику. При томе је успевао да успостави дијалог са постојећим, сагледивим али и сновним појавама, да понире у непознато, почев од најситнијих честица, атома и молекула до космичких сазвежђа и маглина, да тајну тела сагледава у узајамности лепоте и страхоте. Чак и човеколика чудовишта, која претећи надиру из позадине његових слика, у пригушеној анаморфози, симболизују чежњу за лепотом. Као да је сликар, у овом случају, имао на уму Рилкеове стихове: „Лепота је само почетак ужаса“ или „Сваки анђео је страшан“.

Страхови и зебње, тескобе и ужаси уграђени су у симболе овог сликарства, баш као што су уткани у свест људи атомског доба, суочених са силама уништења. У врсном огледу о Љуби, Саран Александријан се подробно бави том апокалиптичном симболичком његовог сликарства, закључујући да је реч о својеврсној „феноменологији страха.“

Можда посматрача могу у први мах засенити маштовитост, симболи, ритам облика, благ поетез четком, танан, опрезан нанос боје, насумичне мрље, нејасни обриси, а потом филигранске вертикале неке сабласне архитектуре, хроматско обиље и занатско умеће без премца, за које се може рећи да представља посебну чаролију. Може се чак рећи да обриси неке онострани архитектуре у његовим сликама више личе на окомите зраке које се просипају из космичких висина него на стварне или вилинске дворце.

Све то, наравно, треба ценити и разумљиво је што се многи диве баш тој страни Љубиног сликарства. Ипак, суштина је другде: узето у целини, то дело, које је настајало са много труда, прегнућа и искушења, својеврстан је умни напор да се постави питање о *смислу*. Шта је смисао бића, историје, настајања и нестајања? Недвосмислено и без узмака, Љуба је на трагу оног потресног Гогеновог питања: „Ко смо? Одакле долазимо? Куда идемо?“ Осврћући се на то питање, он признаје да „одговор на ту загонетку није могућно наћи, упркос неразумној жељи да се он сазна. Ето шта за мене представља сликарство.“ Имајући у виду то интелектуално становиште, Ален Вијо сматра да је Љубино сликарство „онтолошко“.

Непрестано прожето упитаностју о бићу, није наодмет подсетити да је то сликарство праћено дневничким записима дугим пола века, у којима Љуба грозничаво исписује медитације о крајњем разлогу и судбини уметности. Сходно томе, идеалан однос према његовом сликарству био би, по могућству, узајамно усклађено

посматрање и размишљање. Сливовито речено, тада би то могао бити поглед који мисли и мисао која гледа. Или, још слободније узев, био би то поглед којим је први човек прогледао после познања добра и зла, али пре изгона из раја, дакле поглед у коме се као у свеопштој жижи сабирају лепота и трагика постојања.

Међу многим врлинама које красе ово дело, предњачи брига и тежња ка лепоти. Дужност је једноставно рећи: са страхотама које је сублимисало и изразило језиком симбола, Љубино сликарство је надасве *лепо*. Да, речено на старински начин, оно је лепо. Сваки делић слике је леп, задивљујуће лепо обликован, у префињеном али и помамном колориту да посматрача на часак обузме вртоглавица. Сви делови слике једнако су битни, узајамно су повезани и оркестрирани, а сваки део сликан је као самостална деоница, тако да је напослетку, посматрана као целина, свака Љубина слика полицентрична. Тим поводом, речено је једном приликом да је у питању „микроскопска структура“. Слика се, у вихорном распрскавању нијанси и валера, расветљава изнутра, исијавајући светлосне честице. Чак су и сенке зрачне и блештаве. Стога се има утисак да су поједине нијансе и потези, у свој својој хроматској раскоши, произишли из радионице алхемичара.

Еротски аспект представља незаобилазно поглавље у укупном Љубином стваралаштву. Еротизам је схваћен као штит којим се виталност супротставља смрти. У том смислу, истанчано сликање пути, сам дух ероса, значи призивање

искони живота. Сам удео сексуалности је ту од споредног значаја. Еротизам у Љубиним сликама уводи у игру митског андрогина, двополног претка, располућеног савршеног бића за чијим поновним сједињењем у целину од памтивека чезну снаге у колективном несвесном. „Само једна стварност кадра је да однесе победу над утварама: стварност људског тела чији опипљив приказ представља тврђаву којом се бранимо од недодирљивог“, пише Александријан поводом Љубе. „Људско тело носи најдрагоценију материју на свету, пут, сам израз живота...“ Настало из метафизичких немира колико и из тежње ка лепоти, Љубино сликарство представља стално процењивање пути, њених виталних могућности, њених пластичних заводљивости. Нагост је та која нуди пут у пуном привлачном сјају, а пре свега женска нагост. Поједине средишње, махом женске фигуре, прозирних и готово бес-телесних тела, дијагонално постављене здесна улево, изгледају у распрскавајућим галаксијама Љубиних слика као Млечни пут.

Љубина аскетска посвећеност слици одавно је прерасла у завет. Спреман да свим моћима и умећем стане у одбрану слике, коју данашњи ни-хилизам обесно и неразумно ставља у питање, овај бунтовни непокорник војује првенствено својим мајсторством. Шта на крају рећи о овом *мајстору* што већ можда није речено и што би могло зазвучати као опште место? Можда само ово: све је у мајсторству – а остало долази само по себи.

Милан КОМНЕНИЋ
(1940-2015)

1
Укрошчельца, 1975/1976.
деталь →

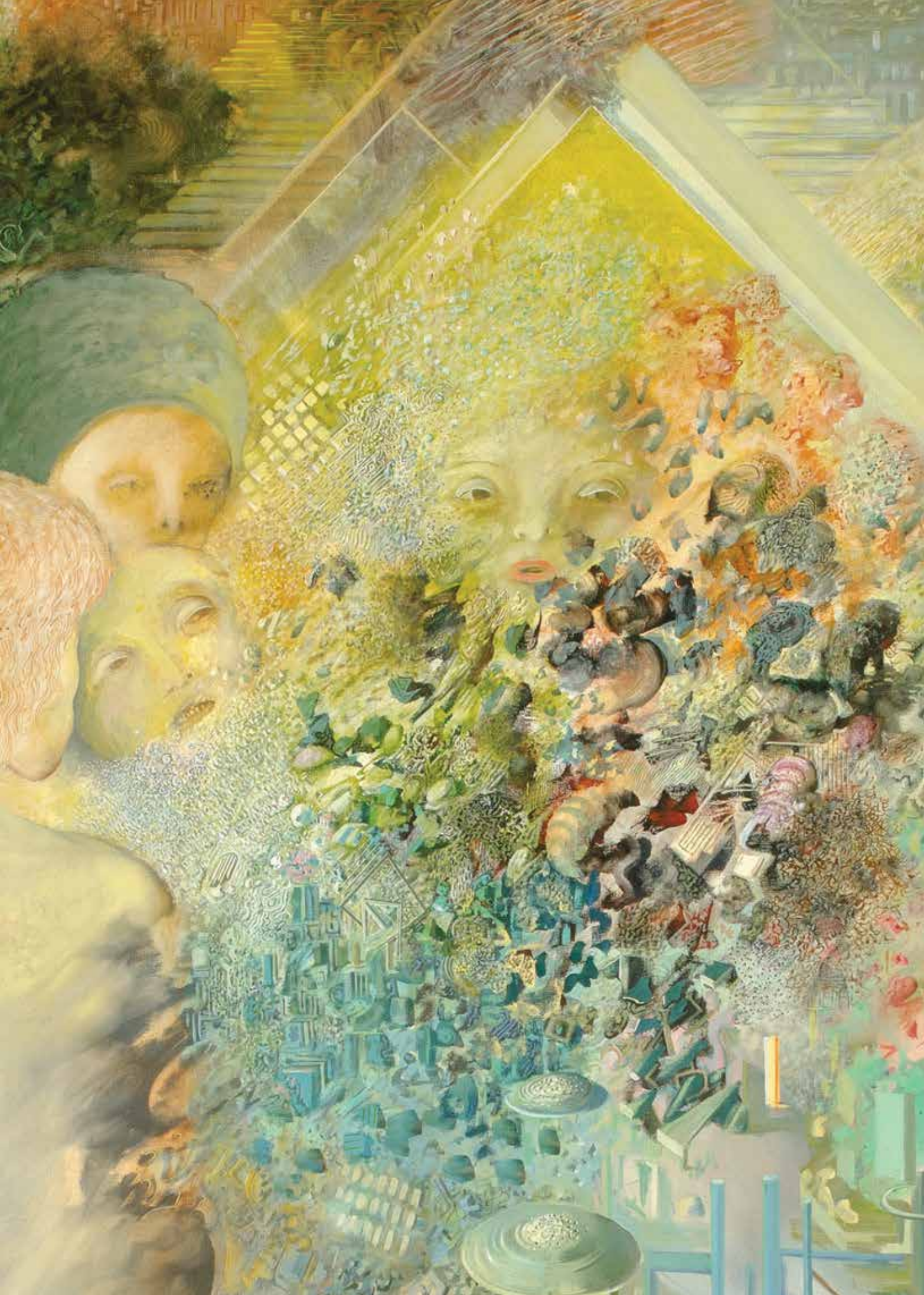

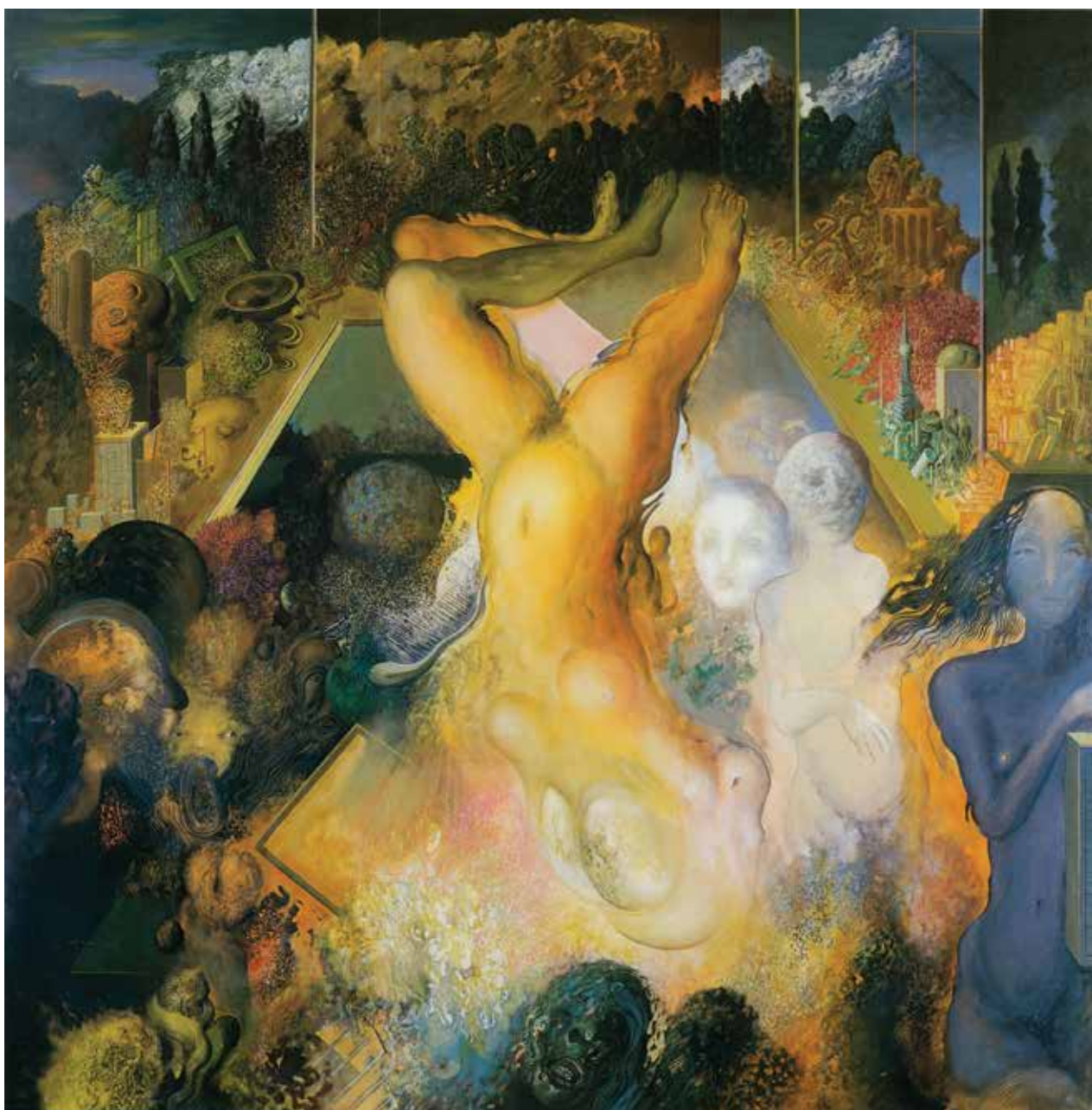

2
Космичка савесѝ, 1975.
деталь →

3
Жеља III, 1978.

деталъ →

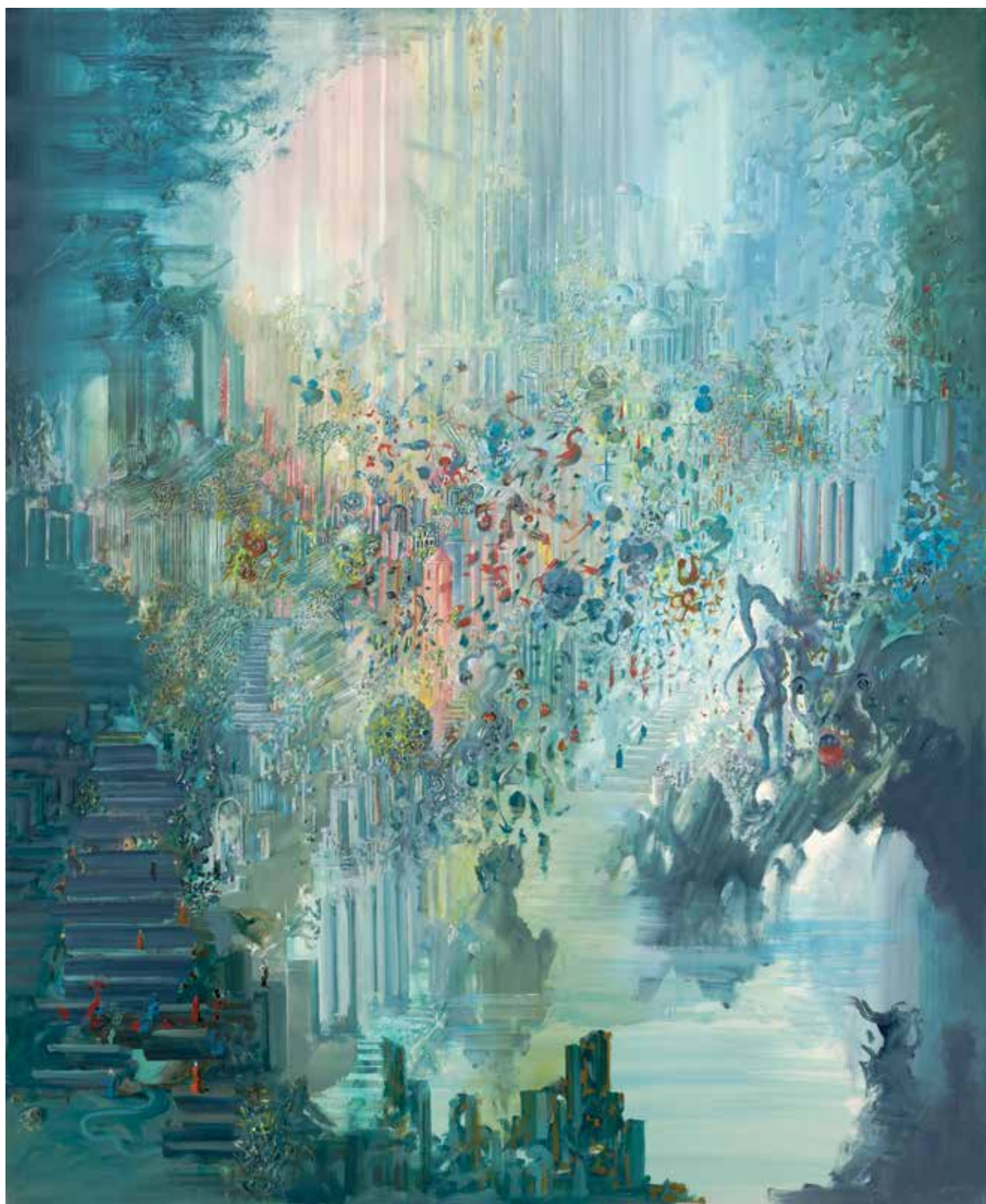
4
Жена ноћи, 1979/1981.

деталь →

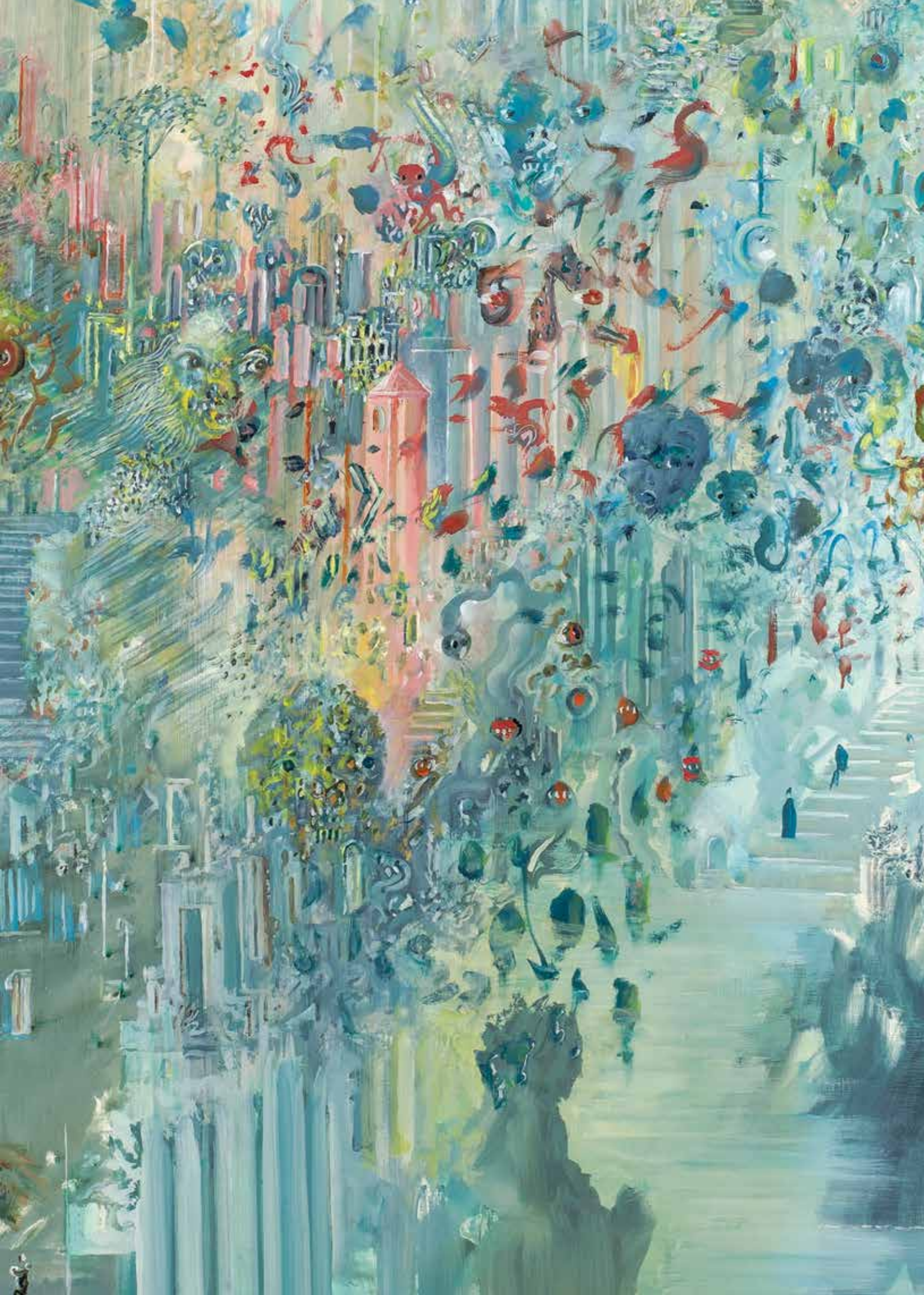

5
Плавни манасџири, 1989.
деталь →

6
Мистерија у иуној свейлосџи, 1997.
деталъ →

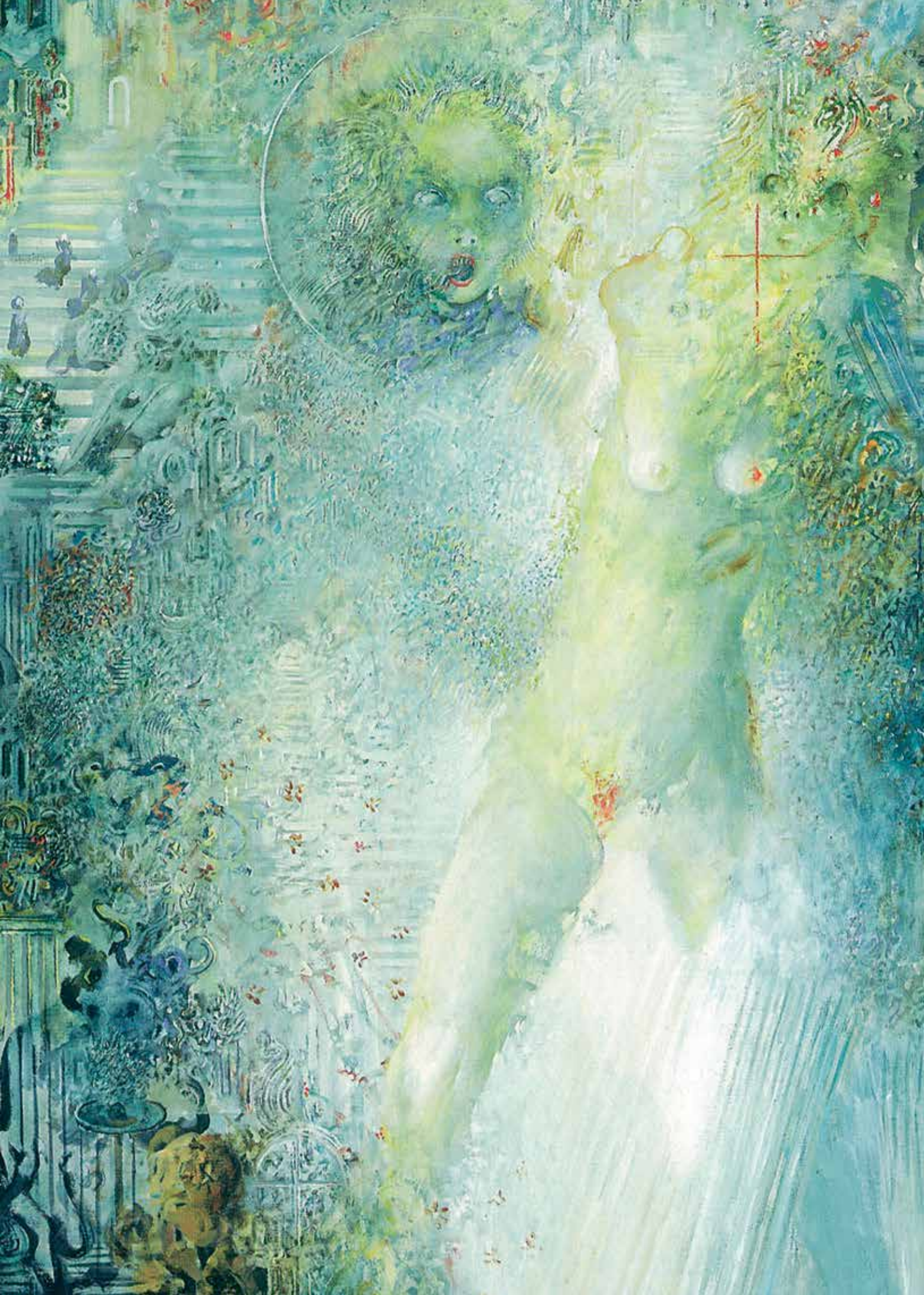

7

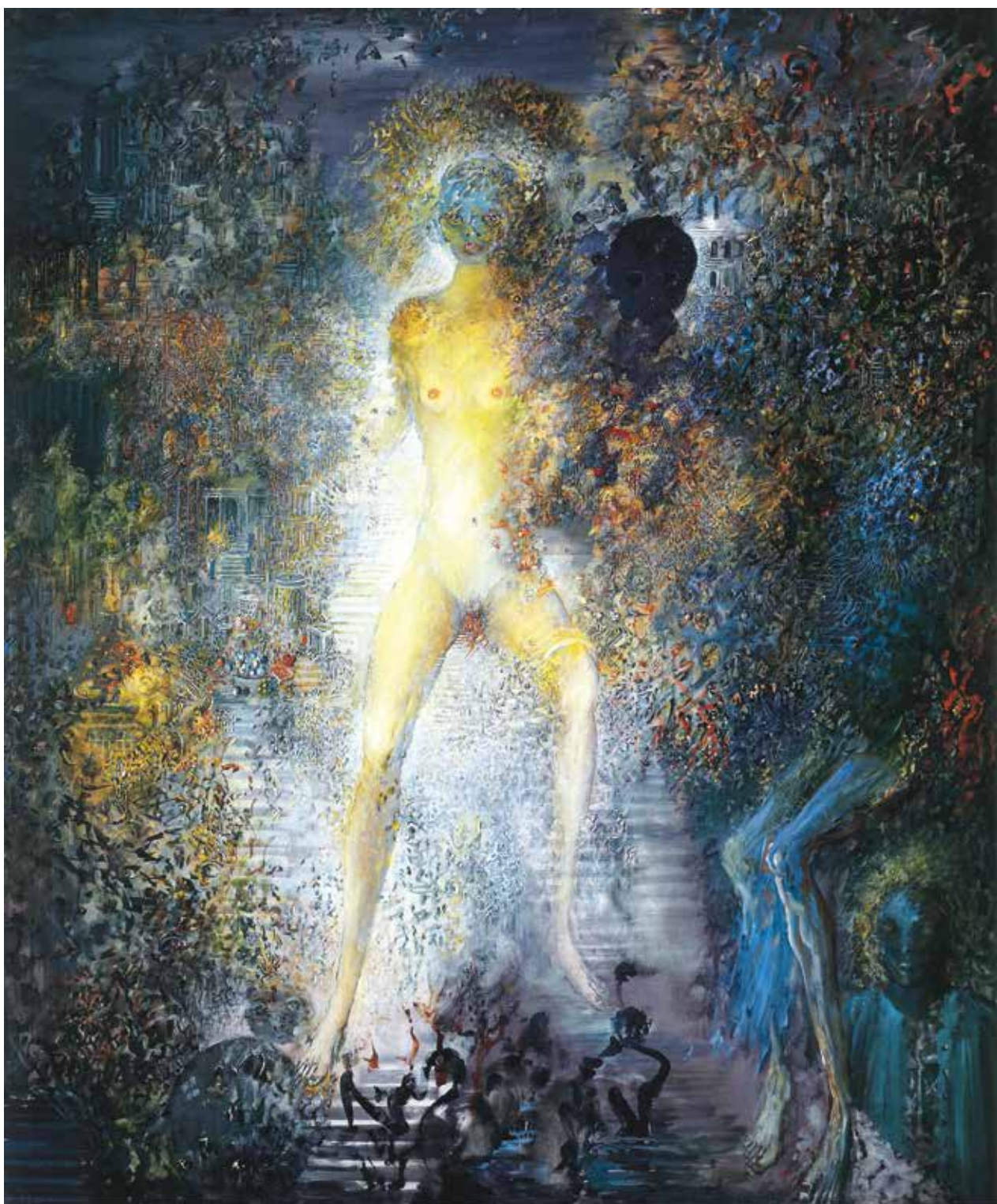
Временские гробницы, 1998/1999.

деталь →

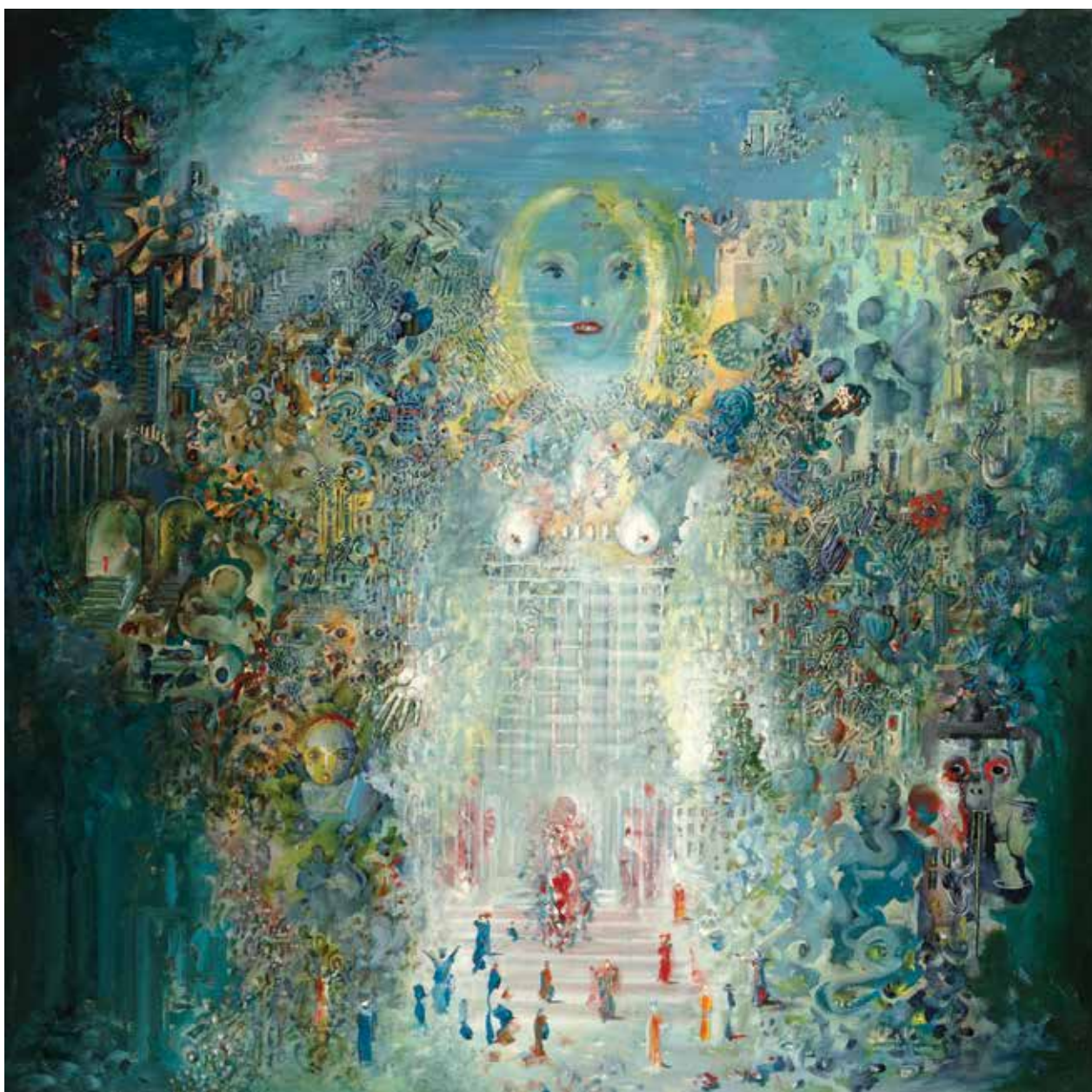

8
Жена йаме, 2001/2002.
деталь →

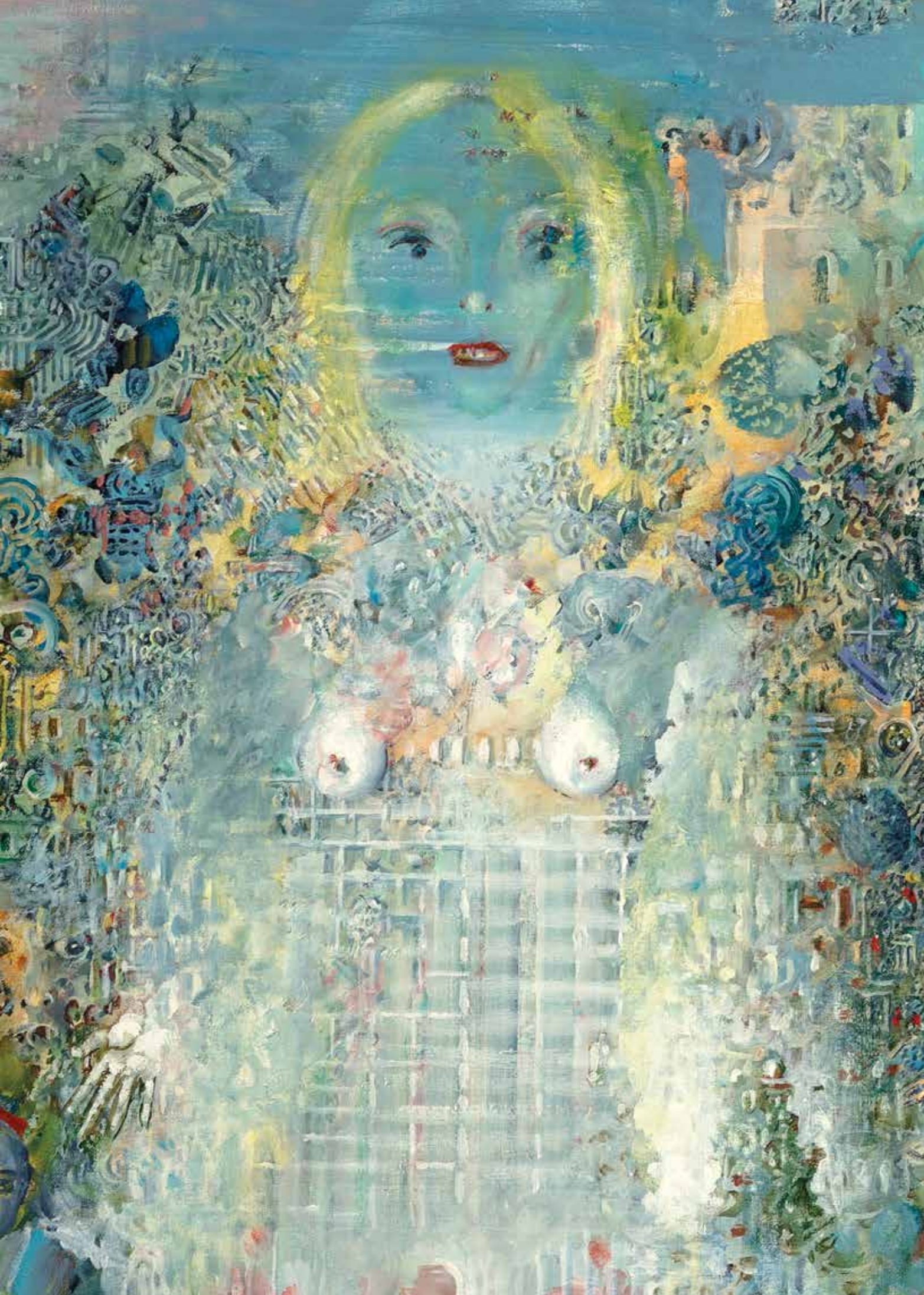

9

Прейварање, 2002/2003.

деталь →

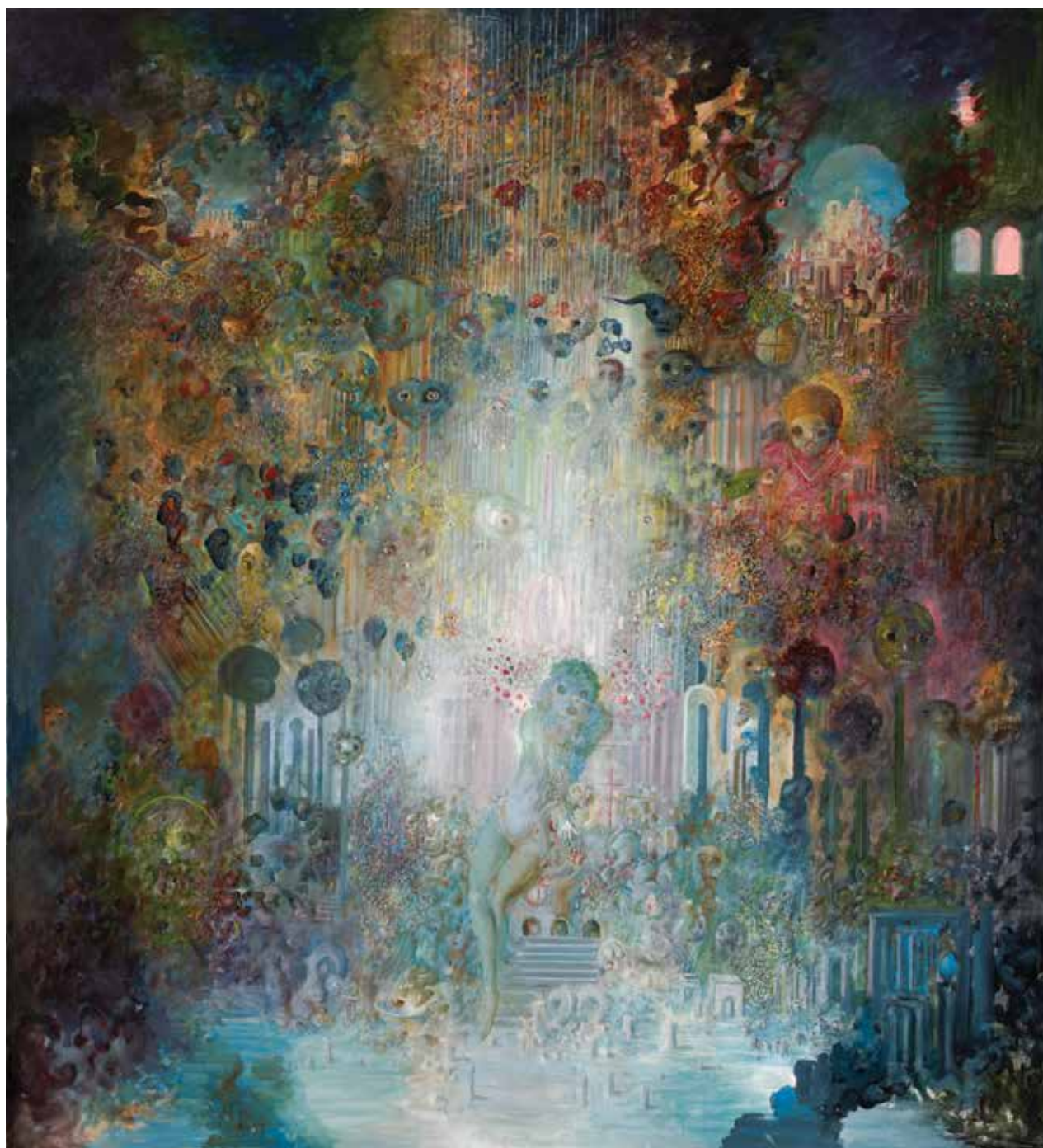

10
Съворање свеџа – Адам и Ева, 2006/2007.
деталъ →

11
Изгубъне душе, 2007/2008.
деталь →

БИОГРАФИЈА

Рођен 1934. године у Тузли (Југославија). Основну школу и гимназију завршио у Ваљевоу. Студирао на Академији примењених уметности и Ликовној академији у Београду.

Након првог, двонедељног боравка у Паризу, посвећеног највећим делом посетама Лувру, учествује у неколико групних изложби у Београду (*Нови облици надреализма и релационизма, Сан и машини,...*). Године 1963. настањује се дефинитивно у Паризу. Упознаје Ренеа де Солијеа (René de Solier), који се одмах интересује за његово дело, и између њих двојице рађа се пријатељство засновано на узајамном поштовању.

Стигавши у Париз превише касно да би упознао Бретона (André Breton), а по природи и иначе независног духа, никад није припадао групи надреалиста. Упркос томе, о његовом делу писали су Ален Боске (Alain Bosquet), Ален Жуфроа (Alain Jouffroy), Андре Пјер де Мандијарг (André Pieyre de Mandiargues) и Патрик Валдберг (Patrick Waldberg), а касније и многи други аутори, међу којима Етијамбл (René Étienne), Жан-Кларанс Ламбер (Jean-Clarence Lambert), Жил Непе (Gilles Néret), Густав Рене Хоке (Gustav René Hocke), Жан-Кристоф Баји (Jean-Christophe Bailly), Жан-Луј Феррије (Jean-Louis Ferrier), Изор де Сен Пјер (Isaure de Saint Pierre), Ан Тронш (Anne Tronche), Саран Александријан (Sarane Alexandrian), Мишел Еленбергер (Michel Ellenberger).

Љубино сликарство, оквалификовано врло често и олако као „фантастично“, подробијом анализом открива сву своју сложеност и дубину. Сlike су испуњене чудесним нестварним бићима, очима што вас посматрају из прикрајка, вампирушама и андроидима који бораве у испреплетаном мноштву необичних предмета, растиња и архитектуре, заједно – а једни другима непознати. Ово умножавање и нагомилавање форми у суштини је врло пажљиво организовано, грађено често око стабилних геометријских структура. Боје, сложене са смелашћу и суптилношћу, указују на врхунско познавање сликарског умећа. Све скупа открива човека широке културе, истанчаног познаваоца како историје сликарства, тако и историје цивилизације уопште.

САМОСТАЛНЕ ИЗЛОЖБЕ

- 1964 Париз, Galerie Edouard Smith (директор Арман Зербиб); избор слика Рене де Солије.
- 1966 Париз, Galerie Diderot (директор Марсел Зербиб); каталог са текстом Жака Кермоала; Брисел, Galerie Diderot.
- 1971 Брисел, Galerie Isy Branchot; избор слика Рене де Солије; Париз, Galerie de Seine, представљање четири слике великог формата поводом изласка монографије Ренеа де Солијеа, изд. Le Musée de Roche, Париз.
- 1972 Париз, Galerie de Seine; каталог са текстовима Етијамбла и Андреа Пјера де Мандијарга.
- 1974 Париз, Galerie de Seine, осам слика великог формата; Њујорк, Aberbach Fine Arts; каталог са текстовима Сама Хантера и Ренеа де Солијеа.
- 1976 Париз, Galerie de Seine, цртежи и лавирани цртежи; каталог са Љубиним текстовима.
- 1978 Париз, Galerie de Beaubourg; каталог са текстом Ан Тронш; Кришутем (Белгија), Fondation Veranneman; каталог са текстовима Алена Боскеа, Андреа Пјера де Мандијарга, Ренеа де Солијеа, Етијамбла и Љубе.
- 1979 Париз, Galerie de Seine, Grand Palais, FIAC 79, изложба слика великог формата.
- 1981 Париз, Galerie Isy Branchot, акварели и лавирани цртежи; каталог са текстом Мишела Ланслоа; Перуж (Француска), La Maison des Princes; избор слика Габријел Бојон; Њујорк, Pierre Cardin Evolution, слике великог формата.
- 1982 Париз, Galerie Marion Meyer, дела из периода 1958–1982.
- 1983 Будва, Модерна галерија, акварели и лавирани цртежи из периода 1980–1983; каталог са Љубиним текстом.
- 1984 Кришутем (Белгија), Fondation Veranneman, дела из периода 1970–1984; каталог са текстом Изор де Сен Пјер.
- 1985 Ваљево, Модерна галерија, дела из периода 1953–1963; текст Живојина Павловића, одломци из Љубиних интимних бележака *Температура гана*, изводи из штампе и из програма Радио Ваљева.
- 1986 Минхен, Galerie Richter & Masset, дела из последњег периода; текст у каталогу Густава Ренеа Хокеа.
- 1990 Париз, Galerie Michel Delorme, Grand Palais, FIAC 90.
- 1991 Фрибур (Швајцарска), Château de Gruyères, 18 новијих слика великог формата; Женева, Art Bärtschi Cie, акварели, цртежи и лавирани цртежи; избор радова Ги Берчи; каталог са Љубиним текстовима.
- 1994 Женева, Art Bärtschi Cie, слике из последњег периода, каталог са текстовима и песмама Жан-Кларанса Ламбера.
- 1996 Париз, Galerie Thessa Herold, *Гогине Galerie de Seine 1971–1981*, пет слика великог формата; каталог са Љубиним интервјуом који је водио Ален Д. Валад.
- 1998 Париз, Galerie Thessa Herold, 24 слике; каталог са текстом Алена Вијоа *Експлозија џајне*; Београд, Галерија Верица-Арт, две слике великог формата: *Смрт сунца* (230 цм x 200 цм) и *Велика слика зла* (230 цм x 200 цм); Кришутем (Белгија), Fondation Veranneman.
- 1999 Париз, Galerie La Hune-Brenner, дела на папиру новијег датума.

- 2003 Суботица, Ликовни сусрет, Прва ретроспективна изложба радова од 1953. до 2003. године; текст каталога Миленко Радовић; песма Марије Шимоковић посвећена Љуби. Париз, Galerie Thessa Herold, изложба поводом објављивања монографије Љуба за коју је текст написао Саран Александријан.
- 2005 Париз, Galerie Rambert, *Сан оштровног цвећа*, изложба једне слике (235 x 300), књига са текстом Мишела Еленбергера.
- 2006 Београд, Уметнички простор Париски круг, изложба *Велики формати*.
- 2010 Ваљево, Модерна галерија, изложба ЉУБА, цртежи (1952–1962).
- 2013 Београд, Уметнички простор Париски круг, изложба поводом објављивања монографије Љуба – *слике из приватних колекција* (група аутора – Никола Кусовац, Срето Бошњак, Милан Комненић и Дејан Ђорић, Београд, Париски круг – мр Живојин Иванишевић).
- 2014 Београд, Уметнички простор Париски круг, изложба поводом објављивања монографије ЉУБА (група аутора – Милан Комненић, Ан Тронш, Срето Бошњак, Дејан Ђорић, Београд, ПАИДЕИА/Париски круг, 2014. Ваљево, Модерна галерија, *Тајна на њуној свећлосћи* (једна слика, једна изложба).
- 2015 Београд, Галерија РТС, изложба ЉУБА, слике великог формата из приватних колекција.
- 1971 Базел (Швајцарска), Galerie de Seine, Други међународни сајам у Базелу; Париз, Galerie Rive Gauche, *Пејнаесџ њарских сликара*.
- 1972 Брисел, Galerie Isy Brachot, *Умешноси без граница*; Париз, Мајски салон; Париз, Galerie de l'Université, *Савремена фанџасџика*; Париз, Galerie Prud'homme Bénéd, *25 начина да се буде (или не буде) надреалисџа*.
- 1973 Париз, Galerie Vision Nouvelle, *Есџамџа и надреализам од XV до XX века*; Париз, Galerie J.-C. Gaubert, *Узнемирени ѓросџори*; Париз, Grand Palais, Мајски салон; Београд, Галерија Културног центра Београда, *Од енформела до нове фигурације*; Брисел, Galerie Isy Brachot, *Поглед 73*; Париз, Galerie de Seine, *Збирка фанџом*.
- 1974 Милано, Торино, Болоња, Болцано *Надреализам још и увек*; Париз, Galerie Mathias Fels & Cie, *Акџуелна умешноси у Француској*.
- 1975 Париз, Galerie Liliane François, *Савремени црџеж*.
- 1976 Париз, Galerie des Grands Augustins; Стразбур, Palais des Congrès, *Чудновати ѓросџори*, текст Жана Доминика Реја; Хар, Galerie Pulchri Studio, *Београдска фанџасџична умешноси*.
- 1978 Токио, Париски бијенале; Клермон-Феран (Француска), Centre de Loisirs et de Rencontres, *23 југословенска сликара који живе у Француској*.
- 1979 Париз, Galerie de Seine и Galerie Isy Brachot, *Украдени музеј*.
- 1980 Клоатр Сен-Луј (Екс-ан-Прованс, Француска), *Савремена ѓрисусџноси*; Њујорк, Pierre Cardin Evolution, *Евројске џенденције у модерној умешноси (сџо сликара између 1950. и 1980)*.
- 1982 Клермон-Феран (Француска), Октобарски фестивал.
- 1984 Пореч, Изложба еротског сликарства *Миџови и моџиви*; Париз, Espace Vendôme, *Умешноси и накиџ*.
- 1987 Хелсинки (Финска), Ретратти Арт Центре, *Међународни надреализам*; Нови Сад, Технички факултет, *9 њарских сликара*.
- 1988 Париз, Artcurial, *Медиџеран, извори и облици XX века*.
- 1989 Монтреј (Париз, Француска), Artcurial, *Филиј Суџо – Магнетни ѓуџник*; поставка Сержа Фошроа.
- 1990 Париз, Artcurial, *Андре Пјер де Мандујарг и умешноси XX века*; поставка Жозеа Пјера.
- 1991 Анијер (Француска), Espace Concorde, *Луџеви фанџасџике од XVI до XX века*; поставка и текст Жан-Клода Гобера; Шамалијер (Француска), Galerie de l'Art Contemporain, *17 умешника другачије визије*.
- 1993 Париз, Galerie Thessa Hérol, *Сусреџ ѓријашеља*; Лаон (Француска), Maison des Arts, *Сликари жеље*.
- 1994 Женева, Galerie Guy Bärtschi, *Ојсесџе*; Париз, Galerie Guy Bärtschi, *Осам сликара*; Париз, Galerie Alain Margaron, *Замке или исџина џела*.
- 1995 Париз, Galerie Alain Margaron, *Фигурација имагинарног – од фанџасџичног реализма до визионарске умешноси*; Париз, Lavignes-Bastille, *Поглед Жан-Луја Феријеа: Фигурација – Конфигурације*; Шамалијер (Француска), Espace triennale, *Десет џодина Амака*; Београд, Галерија Верица-Арт, *Даго, Љуба, Величковић*; текстови Живојина Павловића и Бранка Кукића; Ла Дефанс (Париз, Француска), *С оне сџране ѓуџовања*.

- 1997 Ваљево, Модерна галерија, *Нове слике*.
- 2000 Париз, La Galerie Pierre Belfond, *Поглед Бернара Ноела*; Нирнберг (Немачка), Universität Erlangen-Nürnberg, *Фантасијика на крају века*; Париз, Galerie Royal Street, *Љуба, Мохрор, Pierre Dubrunquez*; Београд, Скупштина града Београда, Делта Холдинг, *У сусрећ новом миленијуму*.
- 2001 Тонон ле Бен (Француска), Капела Ходочашћа, Изложба око часописа *Supérieur Inconnu*; Париз, La Galerie Pierre Belfond, *До лудила...*; Париз, Galerie Thessa Hérold, FIAC 2001, једна слика.
- 2002 Београд, Музеј примењених уметности, *Сан о лешњу*; Шамалијер (Француска), Galerie d'Art Contemporain, *Виктор Иго и савремени уметници*; Париз, Galerie Thessa Hérold, FIAC 2002, једна слика.
- 2004 Ваљево, Модерна галерија, *Прилог историји одсечених глава*.
- 2005 Београд, Уметнички простор Париски круг, Изложба поводом објављивања књиге *Париски круг* (Дадо Ђурић, Владимир Величковић, Љуба Поповић, Милош Шобајић).
- 2006 Београд, Уметнички простор Париски круг, *Еројика у српском сликарству избор*. Београд, Уметнички простор Париски круг, *Мртва природа*.
- 2007 Београд, Уметнички простор Париски круг, *Гусијаву Мороу у часи*. Нови Сад, Галерија Војвођанске банке, *Париски круг избор слика*.
- 2009 Ваљево, Модерна галерија, *Поретке између реалности и имагинације*. Београд, Уметнички простор Париски круг, *Поретке између реалности и имагинације*.
- 2014 Ваљево, Модерна галерија, *Акци у савременом српском сликарству*. Ваљево, Модерна галерија, *Из колекције Модерне галерије – Ваљево*.
- 2015 Ваљево, Модерна галерија, *Из колекције Драшка Милићевића*.
- Миленко Радовић (ур.), *Љуба: цртежи, 1952–1962*, Ваљево, Модерна галерија, 2010.
  - *Љуба – слике из иривајних колекција*, група аутора (Никола Кусовац, Срето Бошњак, Милан Комненић и Дејан Ђорић), Београд, Париски круг – мр Живојин Иванишевић, 2013.
  - *Љуба*, група аутора (Милан Комненић, Анне Тронче, Срето Бошњак, Дејан Ђорић), Београд, ПАИДЕИА/Париски круг, 2014.
  - *Љуба*, група аутора (Рене де Солије, Саран Александријан, Анде Пјер де Мандријарг, Густав Рене Хоке, Сам Хантер, Ан Тронш, Никола Кусовац, Срето Бошњак, Милан Комненић, Дејан Ђорић, Љуба Поповић), Београд, Париски круг/РТС/Службени гласник, 2015.

КЊИГЕ У КОЈИМА ЈЕ ПИСАНО О ЉУБИ

БИБЛИОГРАФИЈА

МОНОГРАФИЈЕ

- René de Solier, *Ljuba*, Paris, Musée de Poche,, 1971.
- Alain Bosquet, *Ljuba*, Bruxelles, La Connaissance, 1974.
- Љуба, група аутора (Алекса Челебоновић, Gustav René Hocke, André Pieyre de Mandiargues, Jean-Christophe Bailly, René de Solier, Jean-Claence Lambert, Yvonne Saroutch, Зоран Павловић, Alain Bosquet, Душан Макавејев, Anne Tronche, Jean-Louis Ferrier), Paris, Pierre Belfond, 1978.
- Anne Tronche, *Ljuba* (текст на енглеском), New York, Alpine Fine Arts, 1980.
- *Љуба*, Група Аурора, Чачак, Часопис Градац, 1981.
- Anne Tronche, *Ljuba*, Paris, Albin Michel, 1988. и Београд, Просвета, 1988.
- René de Solier, *Ljuba I*; прво објављивање Де Солијеовог текста, цртежи, Сомбор, Златна грана, 1993.
- Јовица Аћин, *Луцање једне сенке (Одисеја)*, репродукције дванаест слика малог формата, Чачак/Београд, Градац, 2000.
- Саран Александријан, *Ljuba*, Париз, Cercle d' Art, 2003.
- Милан Комненић, *Љуба. Велики формаш*, Београд, Париски круг, 2006.
- Миодраг Б. Протић, *Савременици II*, Београд, Нолит, 1964.
- Anne Tronche, Hervé Gloaguen, *L'art actuel en France*, Paris, Balland, 1973.
- René Passeron, *Encyclopédie du surréalisme*, Paris, Somogy, 1975.
- Patrick Waldberg, *Les Demeures d'Hypons*, Paris, La Différence, 1976.
- André Pieyre de Mandiargues, *L'ivre oeil*, „Oda Ljubi“, Paris, Gallimard, 1979.
- Bradley Smith, *Maîtres de l'art érotique du XXe siècle*, Paris, Julliard, 1980.
- Jacques Baron, *Anthologie plastique du surréalisme*, Paris, Filipacchi, 1980.
- Dr Gilbert Akoka, *La Grande encyclopédie de la sexualité*, huit volumes, I.L.E.C., 1980. Чланак о Љуби у тому 7; текст Isaura de Sent Pierre.
- Gustav René Hocke, *Malerweit*, AB 1900, München, Karlthiemig, 1982.
- Живојин Павловић, *Белина сушра*, Београд, Просвета, 1983.
- Jurgis Baltrusaitis, *Anamorphoses ou Thesaurus opticus*, Paris, Flammarion, 1986.
- Gilles Néret, *30 ans d'art moderne*, Paris, Nathan, 1988.
- Gilles Néret, *L'Érotisme en peinture*, Paris, Nathan, 1990.
- Michael Random, *L'Art visionnaire*, Paris, Philippe Lebaud, 1991.
- Gérard Durozoi, *Dictionnaire de l'art moderne et contemporain*, Paris, Hazan, 1992.
- Alain D. Valade, *Le Théâtre de l'ame*, Paris, Interéditions, 1993.
- Michael Gibons, *Le Symbolisme*, Köln, Taschen, 1994.
- Бранко Кукић, *Сликарство и Краљевство*, Београд, Clio, 1995.
- Никола Кусовац, Ђорђе Кадјевић, Срето Бошњак, *Изазов традиције: Тривијал*, Београд, Туристичка штампа, 1999.
- Новица Микић, *Љуба или о еџици*, Чачак-Београд, Градац, 1999.
- Jean-Louis Ferrier, *L'Aventure de l'art du XXe siècle*, Paris, Chêne-Hachette, 1988–2000.
- Gilles Néret, *Erotica universalis*, Köln, Taschen, 2000.
- Gilles Néret, *Erotica universalis*, том II, Köln, Taschen, 2000.
- Група аутора (Ђорђе Кадјевић, Никола Кусовац, Срето Бошњак, Бела Дуранци, Сава Степанов, др Станислав Живковић, Дејан Ђорић), *Погледу I*, Београд, Париски круг – мр Живојин Иванишевић, 2003.
- Група аутора (Ђорђе Кадјевић, Никола Кусовац, Срето

- Бошњак, Бела Дуранци, Сава Степанов, др Станислав Живковић, Дејан Ђорџић), Погледи II, Београд, Париски круг – мр Живојин Иванишевић, 2003.
- Ђорђе Кадијевић, Срето Бошњак, Сава Степанов, *Анџологија српског сликарства друге половине XX века*, (2004. прво издање; 2005. друго издање; 2006. треће издање; 2008. четврто издање; 2011. пето издање), Београд, Париски круг – мр Живојин Иванишевић.
  - Ђорђе Кадијевић, Срето Бошњак, Никола Кусовац, *Париски круг*, Београд, Париски круг – мр Живојин Иванишевић, 2005.
  - Станислав Живковић, *Српско сликарство XX века*, Нови Сад, Матица српска, 2005.
  - Лотар Артман (ур.), *Енциклопедија сликарства и графике*, Београд, Принц, 2006, (оригинал: *Knaurs Lexikon Malerei und Grafik*, München, 2004; превели Савица Тома, Мирјана Савић и Зора Ајкало).
- 2005 Живојин Иванишевић и Јована Јакић: *Париски круг – Љуба Појовић*. Производња РТВ Политика. Телевизијска емисија, трајање 25 минута. Витка Вујовић-Станковић: *Као никад до сад*. Производња Трећи канал – РТС и Вамп. Телевизијска емисија, трајање 55 минута.
- 2006 Живојин Иванишевић, Дејан Вученовић и Александра Дамњановић: *Париски круг – Љуба Појовић*. Производња БК РТВ Телеком. Телевизијска емисија, трајање 24 минута.
- 2008 Јасмина Симић: *Моћ слике, разговор са Љубом Појовићем*. Производња РТС. Телевизијска емисија, трајање 21 минут.
- 2009 Татјана Петернек-Алексић: *ТВ лица... као сав нормалан свеј*. Производња РТС. Телевизијска емисија, трајање 42 минута. Весна Дедић: *Балканском улицом*. Производња РТС. Телевизијска емисија из два дела, трајање 71 минут.
- 2010 Милован Марић: *Ђурилица*. Производња ТВ Кошава. Телевизијска емисија, трајање 70 минута.

ФИЛМОГРАФИЈА

- 1975 Мишел Лансло: *Љуба*, у оквиру серије „Сликари нашег времена“; Производња Antrenne 2, Француска, Филм у боји 16 мм, трајање 25 минута. Петар Недељковић: *Љуба*, Производња Телевизија Београд, Филм у боји 16 мм, трајање 27 минута.
- 1977 Филип Пренс: *Меџаморфозе*. Филм прати поезија Алена Боскеа. Производња Француска телевизија, Филм у боји 16 мм, трајање 13 минута.
- 1978 Валеријан Боровшчик: *Љубав чудовишће*. Производња Аргос филм (Анатол Доман), Париз, Француска, Филм у боји 35 мм, трајање 15 минута. Свемир Павић: *Љуба о себи*. Производња Славица-филм, Сплит, Филм у боји 35 мм, трајање 15 минута.
- 1981 Жан-Мари Дро: *Љуба*, у оквиру циклуса „Уметност и људи“. Производња ТФ1, Париз, Француска, Филм у боји, трајање 60 минута. Боро Кривокапић: *Телескопија – Љуба Појовић*. Производња РТС, ТВ Београд. Телевизијска емисија, трајање 60 минута.
- 1993 Марина Рајевић-Савић: *Док анђели спавају – Љуба*. Производња РТС, Трећи канал. Телевизијска емисија, трајање 50 минута.
- 1995 Иља Слани: *Љуба – њеј година сиваралаштва*. Производња Центар Филм, Београд. Филм у боји, трајање 30 минута. Сезар Санфелд: *Љуба*. Производња Objectif Lune, Париз, Француска. Филм у боји, трајање 12 минута, музика Сергеја Прокофјева.
- 1996 *Париз–Београд*. Производња ТВ Политика. Телевизијска емисија. Ваљевска хроника, 5. маја. Производња РТС Студио Ваљево. Телевизијска емисија, трајање 25 минута.
- 1998 Доминик Рабурден: *Љубин њлес*. Производња Metropolis Arte, Париз, Француска. Филм у боји, трајање 5 минута.
- 2001 Дијана Ивановић: *Љуба*. Производња ТВ Политика. Телевизијска емисија.
- 2003 Зорица Пантелић: *Уметничко вече – Љуба*. Производња РТС, ТВ Београд. Телевизијска емисија, трајање 90 минута. Зорица Пантелић: *Свећлоси и џмина Љубе Појовића*. Производња РТС. Телевизијска емисија, трајање 30 минута.

Попис репродукованих дела

- 1
Укрошћешљица, 1975/1976.
уље на платну, 240 цм × 190 цм
- 2
Космичка савесћ, 1975.
уље на платну, 250 цм × 200 цм
- 3
Жеља III, 1978.
уље на платну, 200 цм × 195 цм
- 4
Жена ноћи, 1979/1981.
уље на платну, 260 цм × 162 цм
- 5
Плави манасџири, 1989.
уље на платну, 195 цм × 160 цм
- 6
Мисџерија у љуној свејлосџи, 1997.
уље на платну, 230 цм × 200 цм
- 7
Временске гробнице, 1998/1999.
уље на платну, 230 цм × 200 цм
- 8
Жена џаме, 2001/2002.
уље на платну, 235 цм × 200 цм
- 9
Прејварање, 2002/2003.
уље на платну, 100 цм × 100 цм
- 10
Сџварање свејџа – Адам и Ева, 2006/2007.
уље на платну, 235 цм × 200 цм
- 11
Изгубљене душе, 2007/2008.
уље на платну, 220 цм × 200 цм

Милан Комненић (1940-2015)

Милан Комненић је значајно име савремене српске књижевности. Објавио је двадесет пет књига поезије, прозе и огледа. Међу важнијим делима треба истаћи: *Ноћ љисана ноћу*, *Гвоздена лоза*, *Ти риђокоса олујо*, *Ерос и знак*, *Јона*, *Свођење рачуна*, *Изгон*, *Ојела*, *Узнесења*, *Јека*, *Ждрал на Босфору*, *Соња* и *Туника за кугу*. Својевремено је са Љубом Поповићем објавио еротску збирку *Мамуза за њене саји*. Саставио је две антологије и колекцију хиспаноамеричких романа. Уређивао је више књижевних часописа и едиција. Преводио је са француског, италијанског, шпанског и немачког језика.

Комненић је написао огледе о Лубарди, Љуби, Даду, Ксенији Дивјак, Омчикусу, Јанковићу – Јалету, Дуњићу, Рачићу и Туцовићу, нашим „фигуративним сликарима“, чија дела представљају повратак слици у времену њеног неразумног обезвређивања.

